

Eski ümmetlerde ibadet

İstanbul'dan okuyucumuz: “Eski ümmetlerde ibâdet nasıldı? Oruç, namaz ve zekât var mıydı?”

İbâdetler emir oldukları şekil ve şartlarla, sırf emir olunduğu için yapılırlar. İnsanın yaratılış gâyesi Allah'a kulluktan başka bir şey değildir. Öncelikle Yaratıcısını tanımak ve îmân etmekle mükellef olan insanoğlu, îmandan sonra ikinci adım olarak ibadet yapmakla mükelleftir. İmân ve ibâdet mükellefiyeti, eski ümmetler döneminde de söz konusu olmuştur.

Cenâb-ı Hak her ümmete güç yetirebildiği şekilde emirler, yasaklar ve ibâdetler teklif buyurmuştur. Bunu Kur'ân'dan öğreniyoruz. “Ey îmân edenler, sizden öncekilere farz kılındığı gibi, oruç size de farz kılındı”¹ âyetiyle orucun bizden önceki ümmetlere de farz kılındığını bildiren Kur'ân, muhtelif âyetleriyle namazın da, zekâtın da bizden önceki ümmetlere farz kılınan ibâdetler arasında yer aldığını bildirir.

Âyetlere kısaca göz atalım:

1- Hazret-i İbrâhîm'de (as) namaz:

“İbrâhim dedi ki: ‘...Rabbimiz! Ben çocuklarımdan kimini, namaz kılabilmeleri için, senin mukaddes evinin yanında, namazlarını Beytinin huzûrunda dosdoğru kılsınlar diye, ekinsiz bir vâdide yerleştirdim... Yâ Rabbi! Beni ve benim neslimden olanları namazda devamlı kıl. Ey Rabbimiz! Duâmı kabul buyur.”²

2- Hazret-i İsmâîl'de (as) namaz ve zekât:

“Kitapta İsmâîl'i de an. Muhakkak ki o vaadinde sadıktı ve Allah tarafından gönderilmiş bir peygamberdi. Âilesine namazı ve zekâtı emrederdi. Ve Rabb'inin katında rızâyâ erişmiş bir kul idi.”³

3- Hazret-i İshak ve Hazret-i Yakup'ta (as) namaz ve zekât:

“Biz İbrâhîm'e İshak'ı verdik. Bir de torunu Yâkub'u ihsan ettik. Her birisini salihlerden kıldık. Onları, emrimizle doğru yolu gösteren rehberler yaptık. Ve onlara hayırlı işlerde bulunmayı, namazı dosdoğru kılmayı ve zekâtı vermeyi vahyettik.

Onlar ancak bize ibâdet eden kullardı.”4

4- Hazret-i Lokman’da (as) namaz:

“Hani Lokman oğluna öğüt verirken demişti ki: ‘Oğlum! Allah’a ortak koşma. Muhakkak ki şirk pek büyük bir zulümdür... Oğlum! Namazını dosdoğru kıl! İyiliği emret! Kötülükten sakındır! Başına gelene sabret! Şüphesiz ki bunlar, uğrunda azim ve sebât edilmeye değer şeylerdir.”5

5- Hazret-i Şuayb’ta (as) namaz:

“Dediler ki: ‘Ey Şuayb! Babalarımızın taptığını bırakmamızı emreden veya mallarımızı istediğimiz gibi kullanmamızı yasaklayan senin namazın mıdır? Sen doğrusu aklı başında, yumuşak huylu birisin.”6

6- Hazret-i Mûsâ’da (as) namaz ve zekât:

* “Onun yanına geldiğinde kendisine, ‘Yâ Mûsâ!’ diye nidâ olundu. ‘Muhakkak ki Ben, senin Rabb’inim. Şimdi ayakkabılarını çıkar. Şüphesiz ki sen, mukaddes bir vâdide, Tuvâ’dasın. Seni Ben peygamber seçtim. Şimdi vahyolunanı dinle. Muhakkak ki, Allah Ben’im. Benden başka ilah yoktur. Bana kulluk et. Ve Beni anmak için namaz kıl. Kıyâmet mutlaka gelecektir. Onun vaktini gizliyorum ki, herkes neye çalışıyorsa onun karşılığını görsün.”7

*“Mûsâ ve kardeşine, ‘Mısır’da milletinize evler hazırlayın. Evlerinizi namazgâh edin. Namaz kılın’ diye vahyettik. İnananlara müjdele.”8

* “İsrailoğullarından, ‘Allah’tan başkasına kulluk etmeyin. Anne babaya, yakınlarla, yetimlere, düşkünlere iyilik edin. İnsanlarla güzel güzel konuşun. Namazı kılın. Zekâtı verin’ diye söz almıştık. Sonra siz, pek azınız müstesnâ, yüzçevirdiniz. Sizler zâten yüzçeviricilersiniz.”9

7- Hazret-i İsâ’da (as) namaz ve zekât:

* “Meryem çocuğa işâret etti. Dediler ki: ‘Beşikteki bir çocukla nasıl konuşalım?’ Çocuk dile geldi: ‘Ben Allah’ın kuluyum. O bana kitap verdi. Ve beni peygamber yaptı. Bulduğum her yerde beni mübârek kıldı. Yaşadığım müddetçe bana namaz ve zekâtı emretti. Ve beni anneme itaatkâr kıldı. Beni bedbaht bir zorba yapmadı. Doğduğum gün de, öldüğüm gün de, hayat verilerek diriltileceğim gün de selâmet üzerimedir.’ İşte Meryem oğlu İsâ budur.”10

Dipnotlar:

- 1- Bakara Sûresi, 2/183
- 2- İbrâhîm Sûresi, 14/37-40
- 3- Meryem Sûresi, 19/54,55
- 4- Enbiyâ Sûresi, 21/72, 73
- 5- Lokman Sûresi, 31/13-17
- 6- Hûd Sûresi, 11/87
- 7- Tâhâ Sûresi, 20/11-15
- 8- Yûnus Sûresi, 10/87
- 9- Bakara Sûresi, 2/83
- 10- Meryem Sûresi, 19/29-34